

Voorrede

Het werk, hetwelk ik hier den lezer aanbied, is een werk van mijne jongere jaren. Het zal nu wel ruim veertig jaren geleden zijn, dat ik hetzelfde heb aangevangen, voorts achter elkander heb voortgezet, en omstreeks de uitgave van mijne *Proeve van verklaring van den eigenlijken zin der profetische gezigten in de Openbaring van Johannes*, heb voleindigd. Ik meende het daarop te laten volgen, doch de geest des toenmaligen tijds was tot het onderzoek van het profetische Woord niet zeer genegen, vooral niet voor zulk eene verklaring van hetzelfde, welke zich geheel aan den duidelijken letterzin vasthield, en daaruit uitzigten in de nog aanstaande toekomst opzamelde, welke toen nog aan velen vreemd en ongerijmd voorkwamen, en men voor Joodsche en Chiliastische droomen uitkreet. Ik vergenoegde mij dan toen, om alleen dat gedeelte van hetzelfde in het licht te geven, hetwelk de voorzeggingen van Daniël betrof, en die met de Openbaring van Johannes schenen in het naauwste verband te staan, wachtende, of veelligt de gelegenheid zich mogt opdoen om ook hetgeen de overige voorzeggingen betrof, daarop van tijd tot tijd te laten volgen.

Daarvan is tot hiertoe niets gekomen. Ik hield mij intusschen met andere letteroefeningen, zoo wijsgeerige als Godsdienstige, bezig, waarvan van tijd tot tijd eenige vruchten zijn in het licht verschenen. Alleen vond ik mij, nu voor tien jaren genoopt, om, terwijl mijne geschriften over de Openbaring van Johannes en over de voorzeggingen van Daniël moeijelijk meer te bekomen waren, en de lust tot die soort van onderzoekingen zich meer verlevendigde, en de denkbeelden omtrent de nog te verwachten toekomst, ook hier en elders bij velen eene andere, en aan mijne wijs van beschouwing meer gunstige rigting namen, op aanzoek van waardige vrienden, in een nieuw geschrift mijne verklaring der Openbaring en van de twee voornaamste voorzeggingen van Daniël zamen te vatten, en nogmaals ter beproeving aan te bieden. Van dien tijd af bleef ook de gedachte bij mij levendig, om ook mijne beschouwing der overige voorzeggingen, welke tot de nog aanstaande toekomst betrekking hadden, in verband met de Openbaring van Johannes, in het licht te geven. Nog niet zeer lang geleden werd ik daartoe door mijnen waardigen, nu reeds in den Heer ontslapen vriend, den WelEerw. Heer J. L. Overdorp, die wel eenig gedeelte van mijn handschrift gelezen had, in den laatsten brief, welken ik kort voor zijnen dood ontvangen heb, ernstig opgewekt en aangemoedigd. En nu werd het besluit daartoe bij mij rijp. Intusschen ik zag op tegen de moeite, welke het overzien van mijnen arbeid mij kosten zou; want ik verbeeldde mij, dat een werk, door mij in jongere jaren geschreven, veel verandering en eene geheele omwerking vereischen zoude, zoodat ik het weder als van nieuws af aan zou moeten in schrift stellen. De tijd ontbrak mij, om daaraan te beginnen, andere bezigheden deden mij dit nog uitstellen.

Eindelijk begon ik handen aan het werk te slaan, en maakte natuurlijk den aanvang met mijn handschrift te herlezen, om hetzelfde aan eene naauwkeurige overziening, nu verder in jaren gevorderd zijnde, te onderwerpen. Doch ik bevond nu tot mijn genoegen, dat ik, schoon jonger van jaren, echter niet op losse gronden had gebouwd, maar alles wel door mij was overdacht geworden en zamen vergeleken, zoodat ik, behalve hier en daar eene kleine aanvulling of verbetering, welke laatste toch meer de voordragt tot meerder klaarheid, dan wel den inhoud betrof, het kon, ja zelfs behoorde te laten zoo als het was, en voor verre het grootste gedeelte mijn reeds voorhanden zijnde handschrift kon behouden. Dit verligte mij den arbeid, en deed dezelve spoediger voortgaan dan ik gedacht had, zoodat ik dan nu ook, na alles in orde gebragt te hebben, tot de uitgave besloot. Daar ik intusschen, zoo als ik zoo even meldde, de beschouwing van Daniëls voorzeggingen er tusschenbeiden had uitgenomen en afzonderlijk uitgegeven, en dezelve echter ook hier niet geheel kon gemist worden, van wege den naauwen zamenhang, die alles met elkander had, zoo besloot ik, het hoofdzakelijke, schoon in een korter bestek, ook hier weder in te voegen; zoodat men hier eene zamenhangende beschouwing van alle de voorzeggingen des Ouden en Nieuwen Testaments, welke tot de nog aanstaande toekomst betrekking hebben, vergeleken met de Openbaring van Johannes verkrijgt, besloten met een algemeen overzicht van de voorname hoofdgebeurtenissen, welke overeenkomstig dezelve in de naderende toekomst te wachten zijn.

Belangrijk zeker is zulk een overzicht in de dagen, die wij beleven, waar alles tot eene groote ontwikkeling zich toebereidt, ieder naar licht en naar oplossing van het groote raadsel der wereldgebeurtenissen uitziet, en ieder ze op zijne wijze zoekt, en waar toch niets dan het duidelijke Woord van God ons de ware ontsluiting geven kan. Daarin stelde ik reeds in mijne jongere jaren belang, toen de tijden zich aan mij hoogst gewigtig vertoonden, en mij naar een vasten grond voor mijne verwachting in de toekomst begeerig deden uitzien. Dat alleen en geene ijdele nieuwsgierigheid, veel minder waanwijze trotschheid, om iets nieuws voor den dag te brengen, was de drijfveer, welke mij tot het onderzoek van het profetische Woord aanspoorde. Het Woord Gods kon ook hier alleen mijn licht zijn: maar dit moest dan ook eenvoudig verstaan en opgevat worden, zoo als het letterlijk luidt, en men in gemoede zich kan verzekerd houden, dat het door de schrijvers en eerste lezers was verstaan en opgevat, en ook nu nog voor elk eenvoudig en kinderlijk gezind gemoed zich duidelijk verstaanbaar voordeed.

Dit toch was reeds van mijne jeugd af aan, sedert den Bijbel mij belangrijk werd, mijne grondstelling, gelijk ik dezelve reeds in mijn Voorberigt vóór mijne *Proeve van verklaring van den eigenlijken zin der Openbaring van Johannes* niet schroomde te belijden en eenigzins te ontwikkelen. Zij geleidde mij, en geleidt mij nog, ook bij al

mijn overig onderzoek des Bijbels, ook ten aanzien van het leerstellige, en heeft bij mij eene onwankelbare zekerheid verkregen. Ik wilde dezelve wel gaarne aan iedereen aanprijzen, die belang stelt in de waarheid en in de rust van zijn gemoed. Zij is het eenig onverwinnelijk wapen in den strijd tegen het zoogenoemd rationalismus, hetwelk door eene andere verklaringwijze den Bijbel van waarheid en zin berooft, zoowel als tegen de willekeur der Roomsche kerk, welke door het voorgeven van de onzekerheid van alle Bijbelverklaring onder de Protestanten den Bijbel uit de hand wil nemen, en ons van des zelfs helder licht berooven.

Het is te bejammeren, dat ook Protestanten door het verlaten van die grondstelling, tot dit verwijt der Roomsche kerk maar al te veel grond geven, en alle Bijbelverklaring onzeker maken. Onze vaders deden dit niet ten aanzien van dat gedeelte des Bijbels, hetwelk op de geschiedenis en op het leerstellige betrekking heeft. Daar namen zij ook die grondstelling aan, en hielden zich aan den duidelijken en eenvoudigen zin der woorden. Doch het is niet te ontkennen, dat velen van ouds ten aanzien van het profetische, andere grondstellingen huldigden, en een zeker rationalisme zich veroorloofden, waarvan zij in het leerstellige een afkeer hadden, waaruit allerlei eigenwillige verklaringen der voorzeggingen zijn voortgekomen, en de duidelijkste uitzigten, welke het profetische Woord ons oplevert, als strijdig voorkomende met opgevatte denkbeelden, verworpen, en óf vergeestelijkt, óf van zin en kracht beroofd, op reeds gebeurde zaken werden toegepast. Ik beschouw deze eigenwillige behandeling der voorzeggingen als de eerste spruit van het zoogenoemd rationalisme, en als de eerste aanleiding tot deszelfs verdere uitbreiding ook tot het leerstellige, ja zelfs tot het geschiedkundige: want inderdaad, zoo men het zich omtrent het eene veroorlooft, dus den duidelijken letterzin te verlaten, wat zal ons weêrhouden, het ook in het andere te doen: immers wie zal anderen het regt betwisten, om daarvan ook naar hunnen smaak gebruik te maken, en het ook naar hunne rede-inzigten zoo ver uit te breiden? Het is derhalve geenszins goed te keuren, dat onze oude Godgeleerden, die voor de regtzinnigheid ijverden, zich die vrijheid in het profetische veroorloofden, en dus ongelijk aan zich zelven waren. Het leidde langzamerhand verder; en men begon ook in het verklaren van het overige gedeelte des Bijbels, gebruik te maken van die zoogenoemde uitlegkundige regelen, welke men bij het profetische willekeurig had aangenomen. Ja dit niet alleen, maar ook door het van ouds gewone allegoriseren bij het profetische Woord gingen de regte inzigten omtrent het plan Gods met het menschdom verloren. Ook dit stelde men zich voor in een meer schijnbaar geestelijken en minder eenvoudigen en natuurlijken zin, zoo als het zich verstaanbaar in Gods Woord voor oogen stelt, en de behoefte van het menschelijk gemoed in alle opzigten bevredigt. Dit had een nadeeligen invloed ook op het leerstellige, hetwelk daardoor deszelfs historischen zin verloor, en meer tot een eigenlijk dogma of afgetrokken leerstuk werd: want het stond nu op zich zelve, en was niet meer in verband met het geschiedkundig plan, zoo als de Bijbel het ons tot

in de verste toekomst leert kennen: dit werd, de bron van een valsch Mysticismus en van eene eigenwillige opvatting der godsdienstige waarheden, waaruit alle dwalingen en strijd in de Christenkerk zijn voortgevloeid. Dit stuk was wel waardig opzettelijk beschouwd en nader uiteengezet te worden: doch dit behoort thans tot mijne taak niet; ik maak er slechts in het voorbij gaan melding van. Ik heb er elders een weinig uitvoeriger van gesproken (¹). Hier herinner ik alleen deze grondstelling eener eigenlijke verklaring, voor zoover dezelve tot de verklaring der voorzeggingen betrekking heeft, en den geheelen grond van dit tegenwoordig werk in zich behelst. Die deze grondstelling in al haren omvang inziet, en op den geheelen Bijbel toepasselijk maakt, die heeft ook geheel in mijn gemoed ingezien, en zal mijne geheele wijs van denken over de godsdienst in het gemeen, en over de godsdienstige verwachtingen in de naderende toekomst, over de ontwikkeling van het geheele plan van God in het bijzonder, duidelijk zich kunnen voorstellen, en zich genoodzaakt gevoelen, de gegrondheid daarvan toe te stemmen, wanneer hij zich niet in staat bevindt, de ongeschiktheid van deze grondstelling aan te wijzen. Ik heb niets eigenwilligs bedacht, niets zelf willekeurig verzonnen. Ik volg den leiddraad der duidelijkste uitspraken van Gods onfeilbaar Woord. Ik doe niets anders dan dezelven, zonder veel omslag van geleerdheid uit Gods Woord op te zamelen: en alles, wat ik zelf daarbij verrigt, is alleen alles met elkander in behoorlijken samenhang te brengen, of liever den duidelijken samenhang, welke zich mede van zelve, bij eene aandachtige vergelijking der onderscheidene voorzeggingen voordoet, eenvoudig aan te wijzen. Zoo bevestigt en heldert het een het ander op, en komt daaruit dat geheel van hoogst belangrijke uitzigten te voorschijn, welke deels tot waarschuwing, deels tot bemoediging en verheuging dienen kunnen, die ons de naderende toekomst met een zekeren en vasten tred doen te gemoet gaan, en daarnaar ook alle onze gedragingen regelen. Dit te bevorderen is de reden, waarom ik eindelijk tot de uitgave heb besloten, waarover ik hartelijk des Heeren zegen wensch.

---

¹ *Goddelijke Openbaring des Bijbels*, Deel II, bladz. 646, vv.